

Периодичен отчет по изпълнението на
План за действие за периода 2017-2018 г. към
Националната програма за превенция на насилието
и злоупотребата с деца 2017-2020 г.

Уточнение: Предоставям на вашето внимание периодичен отчет по изпълнението на План за действие за периода 2017-2018 г. към Националната програма за превенция на насилието и злоупотребата с деца 2017-2020 г. за 2017 г. Отчетът съдържа информацията, която е получена от:

- Министерство на младежта и спорта
- Министерство на труда и социалната политика
- Министерство на вътрешните работи
- Министерство на образованието и науката
- Министерство на правосъдието
- Държавна агенция за закрила на детето
- Национален статистически институт
- Агенция за социално подпомагане
- Национална комисия за борба с трафика на хора
- Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“
- Национална мрежа за децата
- Национална асоциация на ресурсните учители
- Лумос България
- Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“, МВР
- Уницеф България
- Фондация “Асоциация Анимус”

I. ПОВИШАВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА МЕРКИТЕ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕЦАТА ОТ НАСИЛИЕ

1.1. Преглед и актуализация на правната рамка

УНИЦЕФ: В процес на подготовка е анализ на националното законодателство във връзка с превенцията, разпознаването, докладването, отговора и интервенциите от страна на институциите спрямо деца, пострадали от насилие в България. Анализът има за цел да направи преглед на действащите международни стандарти и на българското законодателство в областта на закрилата на децата от всички форми на насилие, да посочи релевантна съдебна практика и да предостави препоръки за изменения в националното законодателство, които да отговарят на установените международни стандарти за детско правосъдие и едновременно с това да създадат ефективни процесуални гаранции за защита на правата на децата, пострадали от насилие.

УНИЦЕФ започва провеждането на национално проучване на насилието на деца в България. Очаква се проучването да е готово в средата на 2018 г., като резултатите от него ще имат отношение към голяма част от дейностите, предвидени в настоящия План за действие и Националната програма за превенция на насилието и злоупотребата с деца.

1.1.1. Изменение на българското законодателство с оглед въвеждане на изискванията на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (Истанбулска конвенция) и предприемане на действия във връзка с ратифицирането на Конвенцията.

*Дейността се отчита в НПЗД 2017 г. от Министерство на правосъдието
МП: През 2017 г. Министерството на правосъдието изготви проекти на нормативни изменения в гражданскоправната и в наказателноправната област с оглед въвеждане на изискванията на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (Истанбулска конвенция). Предприети бяха и съвременни стъпки за ратифицирането на Истанбулската конвенция. На 3 януари 2018 г. Министерският съвет одобри Решение за предложение до Народното събрание за ратифициране на Конвенцията.

Поради засилен обществен натиск, с Решение № 139 на Министерския съвет от 7 март 2018 г. проектът на Закон за предложение до Народното събрание за ратифициране на Конвенцията е оттеглен. Отменено е и Решение № 17 на Министерския съвет от 2018 г. за одобряване на законопроекта

За да се създаде цялостна правна защита на жените и момичетата от всички форми на насилие и за предотвратяване и премахване на насилието над тях, включително домашното насилие, каквото е предложението по оперативна цел 6.1. от проекта на НПЗД за 2018 г., е необходимо да се въведат интегрирани политики за осигуряване на цялостен отговор на насилието и домашното насилие чрез поставяне на правата на жертвата в основата на ефективно сътрудничество на национално, регионално и местно ниво. Комплексният подход, предприет от Министерския съвет с приетата Национална програма за превенция и защита от домашното насилие за 2017-2020 г., предвижда Министерството на правосъдието в дългосрочен план да изготви пакет от изменения в нормативните актове, регламентиращи защита на правата на жертвите на домашно насилие, като измененията в множеството закони да са синхронизирани.

1.1.2. Преглед, оценка и анализ на българското законодателство, попадащо в обхвата на компетентност на МТСП, уреждащо случаи на домашно насилие и насилие, основано на полов признак.

МТСП: Проект „Заедно срещу насилието“. В рамките на проекта предстои стартиране на преглед, оценка и анализ на българското законодателство, попадащо в обхвата на компетентност на МТСП, уреждащо случаи на домашно насилие и насилие, основано на полов признак. Извършване на Национално представително изследване на тема „Насилието в България“ в съответствие с ангажиментите за Р България при последваща ратификация на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие.

През месец декември 2017 г. реално стартираха дейностите по проект BG05M9OP001-3.011 „Заедно срещу насилието“ по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г., реализиран от МТСП чрез дирекция „Политика за хората с увреждания, равни възможности и социални помощи“. Предвижда се за периода 2017-2019 г. да се проведе национално представително изследване в областта на насилието, което е от съществено значение за събиране на данни в тази сфера, както и изграждане на система за наблюдение и мониторинг на равнопоставеността на жените и мъжете. Изграждането на системата за наблюдение е от съществено значение за бъдещото развитие на политиката в сферата на равнопоставеността на жените и мъжете, а нейното създаване, въвеждане в практиката и поддържане се предвижда да бъде една

от отговорностите на министъра на труда и социалната политика, разписани в Закона за равнопоставеност на жените и мъжете.

НМД:

1. Организиране на театрална група „ГоТийн. Си“, като резултат от реализиран проект. Проведени са 40 тричасови, безплатни занимания за 20 деца и младежи от община Слатина и община Подуяне. Децата са включени в заниманията доброволно или по препоръка на психолог/педагогически съветник/, насочени от МКБППМН на съответния район. Организирани и проведени 2 публични представления с участниците в театралната група. Проведени 21 сесии за 5 деца, 3 родители, 1 учител, потърсили помощ и съдействие с консултант по детско развитие.

1.1.3. Реализиране на проекти и споделяне на постигнатите резултати сред професионалистите и широката общественост за въвеждане на изискванията на Директива 2012/29/ЕС.

НМД: Институт по социални дейности и практики развива иновативна услуга Детски център за застъпничество и подкрепа „Зона заКрила“ за деца, жертви на насилие в общините Монтана и Шумен по проект, изпълняван в партньорство със съответните общините и Уницеф - България. Проектът предоставя уникална възможност за въвеждане на модела Барнахус в България. Детският център за застъпничество и подкрепа работи с деца, пострадали от всички форми на насилие и техните семейства, като обхваща деца, жертви на насилие, което е извършено в миналото, така и случаи на актуално. Обхватът на действие на центъра е на ниво област. По същество Детският център осигурява рамка на сътрудничество и защитено и удобно пространство. Центърът позволява голяма част от интердисциплинарните услуги да са локализирани на едно място - всички специалисти заедно под един покрив да работят за пострадалите деца. Детският център за застъпничество въвежда интегриран подход и услуги за деца, обединяващи добри медицински, юридически, психологически и социални практики с приятелски към детето процедури и среда.

Участието на многопрофилните специалисти във всички интервенции гарантира, че комплексните и специфични потребности на децата ще бъдат разпознати и удовлетворени. Това означава, че около детето се сформира екип. Органите, които си партнират са: Зона заКрила, Отдел за закрила на детето, органите на МВР /инспектори Детска педагогическа стая, разследващи полицаи/, общини /социални услуги/, съд, прокуратура, лекари, учители и др. при необходимост.

Моделът, който се прилага на практика е работа по случай. Дейностите, които се извършват в Зона заКрила са: Подкрепа за адекватни медицински грижи; Правно консултиране, информиране и застъпничество за правата на детето, при участието му в правни процедури; Оценка на риска и готовността за участие на детето в правни процедури; Дружелюбни правни процедури/разпит опосредстван от подготвен специалист в специализирано помещение т. н. „Синя стая“ ;Психо-социална оценка; Психо- социално придружаване; Терапевтична подкрепа за възстановяване; Наблюдение на случая; Медиация с извършителя; Проследяване на случая на извършителя, информиране и подготовка за евентуална среща с извършителя.

Услугата се предоставя в община Монтана от септември 2015 година и в община Шумен от януари 2016 година. От тогава досега екипът на Зона заКрила – Шумен е работил с 122 случая на деца, жертви на насилие и 38 родители, екипът на Зона заКрила – Монтана с 59 деца и 34 родители. Като тенденция се извеждат най-много случаи на

домашно насилие, за които своевременно се предприемат и мерки по ЗЗДН. В община Монтана тези случаи са добри практики за ефективно взаимодействие между центъра, ОЗД и съда. Работи се и по сериозни случаи на деца, пострадали от блудствени действия и сексуално насилие.

НМД: В изпълнение на проект PROMISE 1 са изработени Стандарти за качество на европейските интегрирани услуги на деца – жертва на насилие (Барнахус, в България – „Зона ЗаКрила. От септември 2017 г. стартира втората фаза на проекта, в който за новосъздадените интегрирани услуги ще се търси подкрепа за утвърждаване на национално ниво и развитие на собствения им капацитет.

НМД: ИСДП, с асоциираното партньорство на МП, ВКП, МВР, МЗ, ДАЗД, АСП реализира проект с цел прилагането на изискванията на Директива 2012/29/ЕС за защита на правата на пострадали от През 2017 г. е предоставена над 100 дни супервизия и методическа подкрепа на национално ниво на междуинституционалните екипи, работещи по КМ за деца, жертви на насилие, както и в действащите в страната 20 сини стаи за разпити на пострадали деца. Супервизия по случаи на пострадали деца е реализирана в ОЗД и при доставчици на социални услуги в страната. Изготвени са материали за обучение и за повишаване на компетентността на работещите с пострадали деца. Изготвени са: 1) профил на компетенциите за работещите с пострадали от насилие и престъпление деца и възрастни; 2) модел за оценка и взаимодействие в случаите на престъпление над деца и уязвими жертви, които могат да се ползват като допълнителни методически материали от представителите на АСП, МВР, РП, съд, болници, доставчици на социални услуги.

1.1.4. Продължаване на реформата в областта на детското правосъдие чрез разработване на закон за децата в конфликт със закона, децата нарушаващи установения обществен ред, регулиране на услугите за подкрепа и мерките за въздействие, съобразен с приетите международни стандарти, директиви и съвременни изисквания.

*Дейността се отчита в НПЗД 2017 г.

Дейността не е изпълнена, тъй като законопроектът не е приет. Финализирането му е предложено за включване като дейност в НПЗД за 2018 г.

Министерството на правосъдието възобнови дейността на работната група във връзка с финализирането на проекта на Закон за отклоняване от наказателно производство и налагане на възпитателни мерки на непълнолетни лица. Поискано е съдействие от Съвета на Европа за изготвяне на правен анализ, с цел да се гарантира, че законопроектът е в съответствие с международните правни стандарти в областта на правата на детето. Поискано е също така становище от катедрата по наказателноправни науки в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ по предвиденото изменение по отношение на малолетните лица с противоправно поведение, спрямо които се предвиждат единствено мерки за закрила.

По отношение на проекта на Закон за отклоняване от наказателно производство и налагане на възпитателни мерки на непълнолетни лица следва да бъде извършена и цялостна предварителна оценка съгласно редакцията на чл. 20, ал. 3, т. 1 от Закона за нормативните актове, влязла в сила след неговото изготвяне.

1.2. Поддържане на интегрирана база данни за случаи на деца, жертви и извършители на насилие

1.2.1. Преглед на наличните системи за поддържане на база данни за деца, жертви на насилие и деца, извършители на насилие, на база на него, разработване на унифицирани индикатори за събиране на данни.

НСИ: Дейността се изпълнява регулярно с постоянен характер. НСИ ежегодно провежда изчерпателно *статистическо изследване „Противообществени прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните“*, като събира данни за дейността на местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните и структурни звена на МВР (детски педагогически стаи), съществуващи на територията на страната чрез електронен формуляр. Разработени са и са въведени в практиката унифицирани индикатори за събиране на данни. Съдържанието на електронния формуляр е в пълно съответствие с действащата нормативна база (НК и ЗБППМН), а наблюдаваните променливи ежегодно се съгласуват с експерти от МВР и ЦКБППМН. Чрез провеждането на това изследване НСИ събира, обработва и разпространява годишни данни на национално и регионално ниво относно: лицата на възраст от 8 до 17 навършени години, извършители на противообществени прояви, престъпления и административни нарушения; извършените противообществени прояви, престъпления и административни нарушения; наложените възпитателни мерки по член 13 от ЗБППМН; лицата, жертви на престъпления; други аспекти от дейността на МК. Данните са по пол и възраст на лицата. Налични са данни за степента на образование на извършителите и социално - битовите условия, при които са живели.

Освен това НСИ ежегодно провежда изчерпателно *статистическо изследване „Престъпления, обвиняеми и осъдени лица“*, чрез което се събират, обработват и разпространява данни в обхвата на действащия Наказателен кодекс за престъпленията, завършили с осъждане, обвиняемите и осъдените непълнолетни лица (на възраст от 14 до 17 години). Разработени са и са въведени в практиката унифицирани индикатори за събиране на данни. Данните са представени общо за страната и по области и съдилища, както и по пол и възраст на лицата, вид на престъплението - по глави, членове и алинеи от НК, размер на наложените наказания и др.

АСП: В ОЗД към ДСП постъпват сигнали за насилие над деца. За периода от 01.01.2017г. до 31.12.2017 г. – постъпилите сигнали са **1282**.

Кризисните центрове за деца на територията на страната към 31.12.2017 г. са 18 броя.

Капацитета на предоставяната социална услуга за деца от резидентен тип е 196 места като заетостта към разглеждания период е 113 настанени деца/младежи.

1.2.2. Събиране и анализиране на информацията относно случаите на суицид сред децата и изследване на причините за тях. В рамките на бюджета за съответната година 2017 г. Планиране на политики за предотвратяване на тези случаи и оказване на адекватна подкрепа

ДАЗД: В процес на анализиране е събраната информация от отговорните институции в страната, които генерират информацията относно случаи на суицид сред деца в страната. Изведена е необходимост от събиране на допълнителна информация.

НСИ: Дейността се изпълнява регулярно с постоянен характер. *Статистиката на умиранията по причини* е източник на информацията за случаите на суицид сред децата. Процедурите по събирането на данните за умиранията по причини са еднотипни при всички европейски страни, като се използват унифицирано свидетелство за смърт и Международната класификация на болестите на Световната здравна организация.

Източник на информация за статистическите данни за умиранията по причини е медицинското съобщение за смърт. Формата и съдържанието на съобщението за смърт са определени с Наредба № 42 от 8 декември 2004 г. на Министъра на здравеопазването, като частта му за причините на смъртта и друга медицинска информация е стандартизирана в съответствие с препоръките на Световната здравна организация (СЗО). Медицинското лице, констатирало смъртта, съставя съобщението, като попълва частта му “медицинско свидетелство за смърт”. Кодирането на причините за смърт се извършва само от лекари, работещи в Регионалните здравни инспекции, специално обучени за прилагане изискванията на Международната класификация на болестите - X ревизия и на основание Методически указания към Наредба №42 от 08.12.2004 г. на Министерство на здравеопазването. Данните се представят по пол, възрастови групи, тип населено място и причина за смъртта на национално ниво и по статистически райони и области. Годишните данни се представят в абсолютен брой и на 100 000 души от населението.

Изследването на обстоятелствата и мотивите, довели до суицид сред децата не са в сферата на функционалните компетентности на НСИ.

1.3. Ефективност на системата за сигнализиране

1.3.1. Популяризиране на Националната телефонна линия за деца (НТЛД) 116 111 като действащ механизъм за сигнализиране.

ДАЗД: Разработени и са отпечатани постери на НТЛД, които са с дизайн, който е предложен от деца. Чрез 28-те регионалните управления на образованието (РУО), както и в рамките на организирани и проведени срещи с представители на образователни институции, така и в хода на осъществяваната контролна дейност са разпространени до всяко учебно заведение в страната около **8000** постери на НТЛД 116 111.

Потърсено е съдействие от страна на ръководствата на „Холдинг БДЖ” и Национална компания „Железопътна инфраструктура” за поставяне на информационни материали за линията на главните жп гари в страната и в жп вагони.

ДАЗД се обърна и към трите мобилни оператори за публикуване на техните официални електронни страници на информация за НТЛД.

АНИМУС: Изработени и разпространени 2700 дипляни на специализирана услуга „Зона Закрила” с номера на НТЛД 116 111.

1.3.2. Модернизиране и обновяване на Националната телефонна линия за деца 116 111 чрез разработване на мобилно приложение с опция за подаване на сигнал.

1.3.3. Провеждане на информационна кампания за повишаване информираността на децата и техните семейства с правото им да сигнализират насилие над тях пред системата за закрила, Омбудсмана на РБ, Национална телефонна линия за деца 116 111, Горещата телефонна линия за изчезнали деца 116 000, за онлайн насилие и сексуална експлоатация - Националният център за безопасен интернет тел. 124 123 и онлайн гореща линия Safenet.bg.

През 2017 г. **УНИЦЕФ** организира и подкрепи изготвянето на 7500 брошури, насочени към деца и консултирани от самите тях и 2500 за професионалисти, свързани с превенция на насилието (форми, разпознаване) и насърчаване за докладване на жертви и свидетели на насилие (начин на сигнализиране, налични услуги за подкрепа), които ще бъдат разпространявани през Детските центрове за застъпничество и подкрепа – „Зона Закрила” в София, Шумен и Монтана и през партньори на УНИЦЕФ. В допълнение, в

медийни участия и в таргетирано съдържание в социалните медии, УНИЦЕФ промотира правото на детето да живее свободно от насилие и ако е жертва на насилие - да получи подкрепа на телефонна линия за деца 116 111.

1.3.4. Популяризиране на платформата www.cybercrime.bg като форма на контакт за сигнализиране на правоохранителните органи за злоупотреби и извършена сексуална експлоатация спрямо деца; популяризиране на платформата чрез провеждането на обучителни лекции с деца на различни възрасти от различни училища и като платформа за допълнително получаване на информация за тяхната онлайн безопасност. В рамките на бюджета за съответната година 2017 – 2018 г.

ГДБОП: Брой проведени обучителни лекции с ученици – проведени 15 срещи

1.4. Мониторинг на системата за закрила на детето върху работата по случаи на насилие

1.4.1. Разработване на критерии и индикатори за оценка на работата по случаите на насилие над деца.

АСП: Въвеждане на модел на механизъм за регистрация и наблюдение на работата по случай на насилие над дете:

Във връзка с постъпилите сигнали за насилие над деца, в ОЗД към ДСП за периода от 01.01.2017 г. до 31.12.2017 г. са открити 382 случая за насилие."

1.5. Подобряване на взаимодействието с научната общност с цел извършване на анализ /научни изследвания/ по проблемите на насилието, свързано с деца ДАЗД

1.5.1. Извършване на национално проучване на насилието над деца в страната и капацитета на системите за закрила за работа по тези случаи.

ДАЗД: Подписани са 4 споразумения за сътрудничество с висши учебни заведения. Предоставени са емпирични данни от специфични изследвания, мониторинг и проверки, провеждани от ДАЗД за научен анализ в 3 висши учебни заведения.

1.5.2. Популяризиране на изследвания, анализи, публикации за правата на децата, жертви на насилие.

ДАЗД: Събрани са и са обобщени добри практики от лицензираните доставчици на социални услуги за деца, които работят с деца с проблемно поведение в образователните институции и с техните семейства. Разработени са практически насоки за действията, които учители и ученици трябва да предприемат в случай на инцидент, на насилие и в други критични ситуации, които чрез 28-те регионални управления на образованието са сведени на вниманието на училищата в страната и са публикувани на официалните електронни страници на институциите.

1.6. Контролни действия за гарантиране правото на детето на закрила срещу насилие

1.6.1. Повишаване на капацитета на отговорните институции, натоварени с контролни функции относно извършване на различни видове проверки за спазване правата на децата, жертви на насилие и актуализиране на методологията за извършване на проверки на всяка една от институциите.

ДАЗД: През месец декември 2017 г. са актуализирани: вътрешните правила за дейността на Главна дирекция „Контрол по правата на детето“, която изпълнява

функциите, свързани с осъществяване на контролната дейност на председателя на ДАЗД; актуализирани са Методически указания за контрол по спазването правата на детето от всички държавни, общински и частни училища, детски градини и ясли, центрове за подкрепа за личностно развитие, лечебни заведения, дирекции „Социално подпомагане“, юридически лица с нестопанска цел, работещи в сферата на закрилата на детето, и специализирани институции за деца; актуализирани са Методически указания за контрол по спазването на стандартите за качество на социалните услуги за деца.

1.6.2. Въвеждане на интегриран подход за извършване на проверки по сигнали за нарушени права на деца.

ДАЗД: Работата продължава в посока на изграждане и въвеждане на интегриран подход при извършването на проверки по сигнали, с цел съхраняване на детето и недопускане на неговото повторно виктимизиране и травмиране.

II. ПОДОБРЯВАНЕ НА БЛАГОСЪСТОЯНИЕТО НА ДЕТЕТО С ЦЕЛ ПРЕВЕНЦИЯ НА ДОМАШНОТО НАСИЛИЕ

2.1. Повишаване информираността на децата и родителите

2.1.1. Развитие на програми за позитивно родителство насочени към родители на деца в ранна възраст.

УНИЦЕФ подкрепя програма за укрепване на знанията и уменията на родителите на деца до 4 години за насърчаване на детското развитие и позитивно родителство в над 20 населени места в страната. До края на 2017 година по програмата, подкрепяна от УНИЦЕФ, са обхванати около 400 родители.

2.1.2. Развитие на програми за работа с деца в детски градини и училища за повишаване на знанията им за насилието, механизмите за съобщаване, правата на децата и избягване на агресия.

АНИМУС: 1355 деца от 6 до 20 г. преминали през обучителна програма за промоция на психично здраве (развитие на умения за справяне с негативни емоции) „Приятелите на Зипи” и „Приятелите на Ябълка”

2.1.3. Реализиране на проекти и споделяне на постигнатите резултати и добри практики по отношение на превенция на насилието в детски градини и училища с насоченост към деца, родители и учители.

2.2. Развитие на услуги и на програми за подкрепа на пострадалите лица и за поправяне на лицата, извършили домашно насилие

УНИЦЕФ осъществява подкрепа за интегрирани услуги за деца-жертви на насилие в 3 области – София, Шумен и Монтана. Детските центрове за застъпничество и подкрепа (Зона ЗаКрила) са подкрепили общо 410 клиенти, от тях 228 деца и 182 родители. Обхванати са деца, които са преживели различен тип насилие (домашно, физическо, психическо, сексуално насилие, училищен тормоз). Децата са ползвали различна подкрепа от Зона ЗаКрила в зависимост от техните индивидуални нужди и заявката от страна на насочващите институции. Най-голяма нужда има от правната помощ, която включва информиране за правата, подкрепа при взаимодействието с правосъдната система, правно представителство. На второ място е нуждата от психологическа подкрепа и терапия – индивидуална оценка, индивидуална и групова терапия. Увеличават се и случаите на изслушване на деца, участващи в досъдебни и съдебни процедури. В допълнение на работата с деца-жертви на насилие, трите екипа на

Зона ЗаКрила извършват и превантивни дейности в детски градини и училища за информиране на децата, развиване на социални умения, развиване на уменията на учители и възпитатели. В такива дейности са обхванати над 480 деца от различни възрасти.

НМД: ИСДП работи по проект “Укрепване на силните страни на детето за превенция на насилието”, който се реализира в партньорство с Молдова, Латвия, Македония, Румъния, Сърбия, Словения Албания. Основни цели на проекта са насочени към изграждане на транснационални и местни мрежи за въвеждане на системен подход за превенция на насилието и защита на децата от всички форми на насилие, включително и сексуално посегателство, изграждане на капацитет на специалистите за обучение, супервизия и практическо приложение на модела за превенция на насилието и асистиране на юношите за идентифициране на компетентностите им и ресурси срещу насилие и неуспехи.

В рамките на проекта е направено първоначално изследване на родители, учители, професионалисти и деца в три основни теми: на отношението към училището, отношението им към насилието в училище и детското участие. За целта са използвани въпросници за всяка целева група в три училища, където проектът ще реализира дейностите. Целта на изследването оценката е да проучи:

- степента на тормоза и насилието в училище
- необходимостта от предотвратяване на насилието
- ефективността на интервенциите за децата жертви.

2.2.1. Обявяване на конкурс за финансиране на проекти за разработване и изпълнение на програмите и обученията по чл. 6, ал. 7 от Закона за защита от домашното насилие.

*Дейността се отчита в Национална програма за превенция и защита от домашното насилие.

МП: През 2017 г. Министерството на правосъдието не обяви конкурс по чл. 6, ал. 7 от ЗЗДН, във връзка с Глава трета от ППЗЗДН, тъй като Министерския съвет не прие Националната програма за превенция и защита от домашното насилие за 2017 г. През 2017 г. се изпълняват сключените през 2016 г. договори по чл. 19, ал. 3 от ППЗЗДН. Според Насоките за кандидатстване с проекти по чл. 6, ал. 7 от ЗЗДН за 2016 г., които са съобразени с Националната програма за превенция и защита от домашно насилие за 2016 г., приета от Министерския съвет, приоритетните цели за финансиране през 2016 г. са били: повишаване чувствителността на подрастващите по проблема „домашно насилие“ чрез програми за превенция и защита в учебните заведения; осигуряване на услуги за работа с извършители на домашно насилие и на защита, възстановяване и реинтеграция на пострадалите от домашно насилие, с оглед предотвратяване на рецидиви на домашно насилие и предоставяне на качествени услуги за пострадалите и анализиране на проблема „домашно насилие“ чрез мониторинг на прилагането на нормативната уредба. Предвид тези приоритетни цели са финансирани следните дейности: подготовка и одобряване на програми в учебни заведения; специализирани програми за лица, извършители на домашно насилие: социално и психологическо консултиране и програми за предоставяне на помощ на лица, пострадали от домашно насилие: социално, психологическо и правно консултиране.

В конкурсната процедура по реда на Глава трета от ППЗЗДН за 2016 г. са подадени 20 проектни предложения от НПО. Комисията по чл. 14, ал. 1 от ППЗЗДН е одобрила 10 проектни предложения, които съответстват на целите на финансирането за 2016 г. Проектите са с продължителност до 12 месеца. Общата сума на финансиране за тези проектни предложения е в размер на около 200 000 лева.

2.2.2. Разработване и въвеждане на програма за работа с извършителите на насилие (пилотно).

УНИЦЕФ: Детските центрове за застъпничество и подкрепа - Зона ЗаКрила в София, Шумен и Монтана, които работят с подкрепа от УНИЦЕФ, имат капацитет да работят с извършители на насилие независимо дали са деца или възрастни. За 2016 и 2017 г. случаите, които достигат до „Зона ЗаКрила” са малко. Общият им брой е 18, като най-често насочването към услугата става през Отделите „Закрила на детето“, на следващо място са случаите насочени от съд и на самозаявилите се потребители.

2.3. Пилотиране и прилагане на програми за промоция на психично здраве и превенция

2.3.1. Утвърждаване на патронажните грижи за деца до 3 години, като ефективен механизъм за промоция на психичното здраве на бебето и малкото дете и идентифициране на деца в риск от насилие и negliжиране.

УНИЦЕФ подкрепя пилотни услуги за патронажни грижи в областите Сливен и Шумен. През 2017 г. в двете области са обхванати около 6,000 бременни и семейства с деца до 3 години с различни пакети от услуги в зависимост от потребностите. Предстои услугата да бъде въведена във всички области на страната, първоначално с финансиране по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

III. ПРЕВЕНЦИЯ НА СЕКСУАЛНОТО НАСИЛИЕ, СЕКСУАЛНАТА ЗЛОУПОТРЕБА И СЕКСУАЛНАТА ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА ДЕЦА

3.1. Национална кампания за превенция на сексуалното насилие и злоупотребата над деца

3.1.1. Осъществяване на Национална кампания за превенция на сексуалното насилие и злоупотребата над деца.

МОН: По Наредба 13 са заложили 4 ч. седмично за учениците от I-IV клас; 5 часа за учениците от V-X и 3 часа за учениците от XI-XII клас.

3.1.2. Осъществяване на кампании на регионално ниво за превенция на сексуалното насилие и злоупотребата над деца.

НМД: Проведена е национална кампания в посока превенция на сексуалното насилие и сексуална експлоатация на деца и тийнейджъри. Цели на кампанията:

Да информира тийнейджърите за конкретни форми на сексуална злоупотреба/експлоатация (натиск за първи сексуален контакт, секстинг, спонсорство, трафик с цел сексуална/трудова експлоатация), да повиши чувствителността им към тях и капацитетът им за разпознаване, както и за гарантираните им права и закрила в случай, че са свидетели или жертви на престъпление с/без сексуален характер съгласно Директива 2012/29/ЕС.

Кампанията се развива в две основни посоки:

А). информационно – застъпническа, от страна на екипите на Институт по социални дейности и практики, която включва:

- адаптиране и разработване на тренинг Програма (включва 4 уършоп сценарии за тийнейджъри, насочени към превенция на 4-те форми на сексуална експлоатация, всеки с продължителност 45 мин., както и 9 късометражни видеа, илюстриращи лични истории по темите)
- прилагане на тренинг програмата в рамките на работата с тийнейджъри в градовете София, Видин, Монтана, Шумен и Стара Загора
- провеждане на информационна кампания в училища в страната и на тренингите от Програмата, с участието на деца на възраст 12 - 18 години в ОУ.
- предоставяне на съществуващия ресурс – „Програма за превенция на рисковото поведение на юноши“ - за свободно ползване от страна на училища или неправителствени организации, работещи с деца, младежи или с деца и възрастни – жертви на насилие, специалисти от системата на закрила и помагачите професии.

Създаден е уеб сайт www.pomislipredi.net, предоставящ информация за 4-те форми на сексуална експлоатация. Целта му е да представи темите по интерактивен начин, да стимулира мислене и съпреживяване през собствения опит.

Общо 17 училища и над 250-300 юноши са включени в обученията по програмите Секстинг, Спонсорство, Трафик и Натиск/доказателство за първа любов. Наблюдава се силен интерес към тези програми и в рамките на училищната програма училищата могат да изпратят заявки за групова работа с децата по тези теми. Професионалистите в центровете на ИСДП използват програмите "Sexting", "Sponsoring", "Trafficking" и "Доказателство за любов" за работа с деца и семейства, ползващи услуги за предотвратяване на сексуално насилие. Сценариите за уроците и материалите за кампанията са изпратени и разпространени безплатно към всички училища в София от Регионалното управление на образованието – София-град.

Темата за превенция на сексуално насилие и експлоатация е една от представените теми на:

- две обучения за обучители на връстници (40 на брой), проведено през февруари т.г.:

<http://www.safe sex.bg/bg/news/24-2010-03-25-09-43-55/314-2017-02-16-13-05-10>

- и през юни т.г.:

<http://www.safe sex.bg/bg/news/24-2010-03-25-09-43-55/327-2017-06-22-12-20-10>

- две обучения за библиотекари, проведени в Сливен и Ловеч през месец май т.г.:

<http://www.safe sex.bg/bg/news/24-2010-03-25-09-43-55/326-2017-06-07-15-06-24>

- Годишна среща на БАСП през юни:

<http://www.safe sex.bg/bg/news/24-2010-03-25-09-43-55/329-2017-06-26-10-39-08>

- Две проведени срещи на Партньорството за учене и действие – през април:

<http://www.safe sex.bg/bg/news/24-2010-03-25-09-43-55/322-2017-04-19-10-23-30>

- и през септември т.г.:

<http://www.safe sex.bg/bg/news/24-2010-03-25-09-43-55/335-2017-09-18-13-18-22>

Издадени 500 броя наръчник за професионалисти, работещи с деца в институции и с деца в риск за превенция на сексуална експлоатация на деца, който ще бъде разпространен на конференцията по случай Европейския ден за защита на децата от сексуално насилие и сексуална експлоатация.

3.2. Създаване на мерки за ефективна превенция на ранните бракове и ранните раждания при децата

3.2.1. Разработване на система за специфична социална работа в рисковите общности, целяща активизиране и включване на самите общности в работата по превенция.

3.2.2. Разработване и тестване на интегриран подход за превенция на ранните бракове и ранни раждания чрез общностна работа и превенция в училище.

ДАЗД: През 2017 г. е извършена тематична планова проверка в **72 медицински практики** относно проследяване изпълнението на задължението за съдействие по чл. 7, ал. 1 и 2 от ЗЗДет. относно съобщаване нуждата от закрила на малолетни и непълнолетни бременни и родили от страна на общопрактикуващите лекари. Съставен е анализ на резултатите от извършената проверка, който е сведен на вниманието на Главния прокурор на Р България, на парламентарни комисии към Народното събрание. Анализът съдържа конкретни предложения за промени, както и за подобряване на междуинституционалното сътрудничество.

УНИЦЕФ: България подготвя за пилотиране интегрирана програма за превенция на детските бракове и ранните раждания, насочена към реализация на правата на децата от обособени етнически общности и уязвими семейства в област Шумен. През 2017 г. елементи от програмата са изпълнявани с подкрепата на УНИЦЕФ от общини, Семейно-консултативните центрове (СКЦ) в Шумен, Нови пазар и Велики Преслав и училища в област Шумен. В няколко избрани пилотни общности се реализира: (1) общностна работа в дълбочина за инициране на процес на преосмисляне на нагласите и социалните норми в общностите, в които традиционните семейни модели допускат и толерират детските бракове; (2) инициативи в училищата, в които учат децата от пилотните общности, за задържане в училище и подобряване на образованието на ромските момичета; (3) предоставяне на социални услуги за превенция и подкрепа, мерки за закрила и достъп до правосъдие при случаи на насилие. През 2017 г. бе проведено социологическо проучване „Нагласи и мечти на учениците за бъдещето – образование, семейство, работа” сред учениците от етнически общности в област Шумен. Целта бе да се измерят представите на децата за бъдещето като се изследва целево връзката между нагласите им за образование, професионална реализация и желаната възраст за създаване на семейство. Резултати от проучването ще бъдат използвани за прецизиране на подходите на интервенция за предотвратяване на детските бракове и ранните раждания, спрямо спецификите на различните общности и вътрешните подгрупи, които ги съставляват; осигуряване на частични изходящи базови данни и възможност за последващо измерване на промяната в нагласите сред подрастващите и оценка на ефекта от интервенциите (чрез повтаряне на проучването или на отделни части от него след 3 или 5 години); застъпничество и лобиране за подобряване на политики и практики в сферите на социалните услуги, закрилата на детето, образованието, социалното включване и интеграцията на ромските общности. През 2018 г. програмата за превенция на детските бракове и ранните раждания ще бъде обсъдена със заинтересовани страни и партньори на местно и национално ниво.

3.3. Намаляване на броя на децата жертви на трафик с цел сексуална експлоатация

3.3.1. Организиране на беседи и срещи с деца от 4 до 8 клас, вкл. в региони с маргинализирани групи и разработване на информационни материали по темата.

IV. ПРЕВЕНЦИЯ НА ВСЯКАКВИ ФОРМИ НА НАСИЛИЕ СРЕЩУ ДЕЦА

4.1. Защита на децата от насилие в дигиталната среда

4.1.1. Получаване и обработка на сигнали за онлайн сексуална експлоатация на деца чрез интернет Гореща линия.

ГДБОП: Отработени 60% от подадените сигнали, от Горещата линия, съгласно правомощията на ГДБОП-МВР

МВР: 500 получени сигнала, 14 следствия

МОН: Системата е апробирана в девет области и е доразвита като идея Междунституционален механизъм за предотвратяване на отпадане на учениците от училище. Сформирани са 1103 екипа и включени 11 632 представители на различни институции и гражданското общество.

4.1.2. Консултиране на деца и възрастни при проблеми на непълнолетни в интернет.

МВР: 350 проведени консултации.

4.1.3. Засилване на дейността на ГДБОП по извършване на мониторинг на P2P мрежите и другите източници на файлове с детска сексуална експлоатация.

ГДБОП: Локализирани и задържани към момента 45 извършители, на територията на цялата страна, реализирали престъпна дейност по чл.159, ал.4 вр. ал.2 от НК

МВР: Около 60 случая годишно ГДБОП изработва по линия на онлайн сексуални насилници на деца

4.1.4. Осъществяване на операция Police2Peer (асоциация с P2P мрежите), имаща за цел генерирането на файлове с предупредителни съобщения, вместо детска сексуална експлоатация, които да се разпространяват в P2P мрежите.

ГДБОП: Не може да бъде посочена точна статистика, относно изпращането на предупредителни съобщения, с цел генериране на файлове с детска сексуална експлоатация, дейността се осъществява постоянно.

МВР: Чрез извършената превантивна кампания се очаква голям брой от сексуалните насилници да бъдат превантирани и по този начин повече деца да бъдат защитени в дигиталната среда.

4.1.5. Обучаване на учители и други професионалисти за работа с деца за придобиване на умения за предпазване в интернет.

*Дейността се отчита и в НПЗД 2017 г.

ДАЗД: Агенцията организира и проведе семинар съвместно с РУО – София-град на МОН, по време на който с представители на над 60 училища от София бяха дискутирани въпросите за повишаване на интернет безопасността на децата. В хода на срещата е представено безплатно приложение за мобилни устройства и предоставена информация за нови опасности в дигиталната среда за децата. Участие взеха представители на ГДБОП и СЕМ. Мероприятието премина при висок интерес и даде

начало от поредица семинари по въпросите на насилието в медиите и интернет безопасността на децата, които ще се проведат в различните области в страната в сътрудничество с РУО на МОН.

4.1.6. Разработване и разпространяване на информационни материали за безопасност на децата в интернет.

4.2. Гарантиране правата на децата правонарушители по отношение на справедливо и законосъобразно отношение и зачитане на тяхното достойнство

4.2.1. Анализ на необходимостта от допълнителни законодателни изменения във връзка с пълното въвеждане в българското законодателство на изискванията на Директива 2016/800 от 11 май 2016 година относно процесуалните гаранции за децата, които са заподозрени или обвиняеми в рамките на наказателното производство.

*Дейността се отчита в НПЗД 2017 г.

МП: Определеният срок за транспониране на Директива 2016/800 от 11 май 2016 г. относно процесуалните гаранции за децата, които са заподозрени или обвиняеми в рамките на наказателното производство е 11.06.2019 г. Предварителен анализ на съответствието на законодателството на Република България с изискванията на Директивата е направен през 2016 г., като е установено, че то частично съответства на нейните изисквания. С оглед на това е изготвен проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс. Министерството на правосъдието е в процес е сформирание на работна група, която да анализира необходимостта от допълнителни законодателни изменения във връзка с пълното въвеждане на Директивата в българското законодателство.

4.2.2. Пилотно създаване на услуги за правно консултиране и представителство на децата-правонарушители

УНИЦЕФ заедно с партньори от НПО сектора, извършва обучение на професионалисти. През 2017 г. 25 адвокати от Адвокатска колегия – Сливен са преминали обучение по права на детето, международни стандарти и процесуални гаранции за децата в конфликт със закона и децата пострадали от насилие и престъпление; 6 от тях дават консултации на деца и семейства по график в Центъра за правна помощ към Адвокатска колегия – Сливен и предоставят правно представителство на деца, включително на деца в конфликт със закона пред МКБППМН, както и по досъдебни и съдебни производства.

4.2.3. Укрепване на капацитета на Прокуратурата на РБ за гарантиране на права-та на децата правонарушители, обучение на обучители.

МП: До момента 32 прокурори са обучени за обучители; обученията ще продължат през 2018 г.

4.2.4. Провеждане на обучение на органите на разследването.

УНИЦЕФ разработва обучителната програма съвместно с партньори от НПО сектора. През 2017 г. бяха проведени пилотно две обучения на разследващи органи от ОД МВР - Сливен и ОД МВР – Шумен. (45 човека)

4.2.5. Популяризиране на услуги, програми и проекти за застъпничество, интензивна социално-възпитателна подкрепа към децата във висока степен на риск, вкл. и правонарушители и възстановително правосъдие.

НМД: Създадени са четири Центъра за права на децата в гр. София, гр. Пазарджик, гр. Русе и гр. Враца. Предоставянето на услугата е съгласно реда и условията, определени в Закона за социално подпомагане и подзаконовите регламенти, включително четирите организации притежават лиценз и регистрация като доставчик на услугата от съответните органи. Развиването на услугата допълва общите усилия на организациите да развиват, адаптират и интегрират в практиката модели за работа с деца в контакт и в конфликт със закона и по този начин да допринесе за реформата в правосъдието за деца в България. Центровете за права на децата са иновативни за България услуга за деца и юноши и техните родители с цел да се гарантира спазването на правата им.

Центърът за права на децата в гр. София предоставя услуги по информиране, превенция, консултиране и застъпничество на деца с високо рисково поведение от 12 до 18 г. и техните семейства, включително деца в конфликт със закона от 14 до 18 г. възраст. Работи с капацитет 25 деца, юноши и родители.

Основните услуги, които предоставят Център за правата на децата са както следва:

1. Услуги, насочени към децата/младежите:
2. Услуги, насочени към семействата на децата/младежите:
3. Услуги, насочени към деца в риск от извършване на противоправни деяния (таргетирана превенция);
4. Насочване и работа в Мрежа с други професионалисти и услуги:

Центърът в гр. Враца предоставя комплекс от дейности за оказване подкрепа на деца и семейства в риск:

- Подкрепа за прилагане на шадящо правосъдие и социално включване;
- Съпровождаща психо-социална подкрепа за осъдени деца /14 -18 годишна възраст/ за намаляване на рисковете от извършване на повторно противоправно деяние и проява на нежелано
- Намаляване на рисковете, които водят до negliжиране на деца в семейна среда, както и повишаване на родителския капацитет по отношение на възпитанието, развитието на детето и организацията на семейния живот /10 - 18 годишна възраст/
- Подкрепа за преодоляване на последиците от преживяно насилие /10-18 годишна възраст/ чрез осигуряване на психологическа помощ и социална подкрепа на детето в процеса на преодоляване на психичната травма, подкрепа на семейството за справяне с последиците от травмата от насилие

Дейностите в Центъра за правата на децата се извършват чрез индивидуална и групова работа. Услугите са насочени основно към превенция на проблема, т.е. към преодоляване на причините, водещи до проява на нежелано поведение у децата чрез оказване на конкретна помощ. Работи се в партньорство с родителите, значимите близки за детето, както и специалисти от други услуги в общността, държавни и общински структури, училища и неправителствени организации.

В Центъра за права на децата в гр. Русе се предоставят консултации, придружаване, застъпничество, индивидуални и групови програми за деца и семейства, които търсят решения на възникващи при израстването на децата проблеми. Екипът в центъра предоставя необходимата информация и консултира децата и техните родители,

с цел да се гарантира спазване на правата на младите хора. Специални предложения: в „Центъра за правата на децата“ младежите се посрещат от професионален екип - психолози, юрист, арт-терапевт и инструктор по източни бойни изкуства. В специално оборудваните помещения децата и родителите имат достатъчно пространство да споделят, да се чувстват приети и разбрани, да намерят възможно най-добрите решения за преодоляване на трудни житейски ситуации. Могат да участват, според интересите си, в ателиета по изкуства и музика, фитнес и обучение в източни бойни изкуства – „БУМ“ (благородство, усърдие, морал). Екипът на центъра организира вълнуващи мисии, пътешествия, занимания с екстремни спортове и приключенски лагери.

Центърът за права на децата в гр. Пазарджик е започнал работа на 1 май 2017 г., като преди това се е състояла екипна среща, на която е направен задълбочен анализ на предстоящите задачи, дейности, занимания и евентуални предизвикателства.

- Услугата е предоставена на 3 непълнолетни лица, насочени от Областна служба „Изпълнение на наказанията” - Пазарджик.

Работа с родители :

- За периода са проведени общо 10 срещи с родители на деца с проблемно поведение и на деца в неравностойно положение. През месец юни е проведена 1 среща, през месец юли 5 срещи, а през август - 4 срещи. По време на срещите са дискутирани конкретни проблеми, свързани с проблемно поведение, наличие на тревожност, съществуващ риск от трафик, случаи, свързани с училищен тормоз между ученици, негативните последици от употребата на ПАВ, превенция на сексуално предавани инфекции.

4.3. Гарантиране правото на децата на закрила от насилие в рамките на административни, граждански и наказателни производства

4.3.1. Въвеждане на практика по провеждане на разпити и изслушвания на непълнолетни лица в административни, граждански и наказателни производства в специално оборудвани помещения (т.нар. сини стаи).

МП: През месец март 2017 г. в гр. Козлодуй официално е открита „синя стая” за щадящо изслушване на малолетни и непълнолетни, изградена от Министерството на правосъдието с финансовата подкрепа на Българо-швейцарската програма за сътрудничество по проекта „Укрепване на правния и институционалния капацитет на съдебната система в сферата на правосъдието за деца” по Тематичен фонд „Сигурност”. Сини стаи има разкрити и в градовете Варна и Плевен.

Открити са и функционират 3 „сини стаи“ във Варна, Плевен и Козлодуй, откриването на стаята във Враца предстои. Взето е решение сини стаи да бъдат изградени в Добрич, Смолян, Хасково и Разград като по реда на ЗОП е сключен договор за ремонтни дейности. Предстои приключване на обществена поръчка за оборудването им.

МОН: Проведена супервизия на психолозите от Националната мобилна група за психологическа подкрепа - Бр. обучени 21

4.3.2. Реализиране на проекти и споделяне на постигнатите резултати сред професионалистите и широката общественост относно програмите за подкрепа на деца в правни процедури и промяна нагласите на родителите към телесното наказание.

НМД: Проведена е Национална кръгла маса "Да отворим нова страница в разбирането на телесното наказание" в партньорство между Институцията на Омбудсмана на Република България и Фондация "П.У.Л.С." По време на събитието е

инициирано създаването на Национална коалиция срещу телесното наказание и насилие над деца.

Проведено е обучение за обучители по превенция на телесно наказание. Водещи на обучението бяха експерти от Фондация "Еврис", Исландия, а самото обучение бе предназначено за професионалисти работещи с деца от НПО и държавни структури.

Изработена е методология за работа с деца на възраст от 4 до 6 години от детски градини в Перник, Дупница и Благоевград за превенция на телесното наказание.

4.3.3. Обучение на адвокати за гарантиране на правата на децата в рамките на административни, граждански и наказателни производства.

Разработена е обучителна програма и 25 адвокати от Адвокатска колегия – Сливен са обучени през м. май 2017 г.

- Проведени две обучения (**40 участници**) за Софийска адвокатска колегия за гарантиране на правата на децата жертви и свидетели на домашно насилие и на децата, въввлечени в родителски конфликти

4.3.4. Провеждане на обучение на органите на разследването.

УНИЦЕФ: Разработва се обучителна програма и пилотно са проведени две обучения на разследващи органи от ОД МВР - Сливен и ОД МВР – Шумен (45 човека).

4.4. Оказване на ефективна закрила от насилие на непридружените деца чужденци, включително търсеци или получили международна закрила

4.4.1. Разработване, въвеждане, прилагане и мониторинг на прилагането на Координационен механизъм за рефериране и обгрижване на деца, търсеци или получили международна закрила, включително непридружени и разделени деца.

*Дейността се отчита и в НПЗД 2017 г.

ДАЗД: Вследствие на засиления миграционен поток през 2016 г. и необходимостта от по-добра координация на политиките по отношение на непридружените деца чужденци, проблематика беше представена на Националния съвет за закрила на детето, който по време на своето заседание на 02.03.2017 г., взе решение да се създаде междуинституционална работна група, която да изработи Координационен механизъм за работа по случаи на непридружени деца – чужденци, на които им е отказан статут (бежански или хуманитарен) и непридружени деца-чужденци, които не желаят да кандидатстват за статут. Работната група бе под ръководството на ДАЗД, а документът беше разработен с помощта на всички отговорни институции и организации по отношение на децата-чужденци на територията на Р България. Целта на Координационния механизъм за взаимодействие между институциите и организациите при случаи на непридружени деца или разделени от семействата си деца чужденци, намиращи се на територията на Република България, включително децата, търсеци и/или получили международна закрила“ е да осигури ефективна координация и съгласуваност при изпълнението на конкретните задължения на всички ангажирани субекти при обгрижването и работата с непридружени малолетни и непълнолетни лица чужденци, установени на територията на страната, с оглед гарантиране спазването на правата на

децата. На следващо място, с него се цели да се постигне изясняване и разпределяне на отговорностите, процедурите и подходите на всички заинтересовани институции и организации. На трето място, прилагането на тази система на междуинституционален подход, която се въвежда с Координационния механизъм, улеснява комплексното, бързо и ефективно проследяване на всеки конкретен случай на непридружени деца чужденци и разделени от семействата си деца, пребиваващи в страната ни, включително търсеци и/или получили международна закрила.

При разработването на проекта на Координационния механизъм са отчетени и взети предвид основополагащия стратегически документ в областта на закрилата на детето, действащото национално законодателство; препоръките на Комитета на ООН за правата на детето от 2016 г. след защитата на консолидирания трети, четвърти и пети периодичен доклад за България по прилагането на Конвенцията на ООН за правата на детето; отчетени са и съществуващите международни актове, инструменти, регламенти в областта на правата на човека за закрила на детето, както и редица анализи на международни организации и изследвания и проучвания на неправителствения сектор. Към настоящия момент се уточняват определени проблемни зони, поставени от МВР и МТСП след съгласувателната процедура.

МОН: По проект BG05M2OP001-3.003-0001 „Подкрепа за равен достъп и личностно развитие” назначени специалисти в общообразователни училища, които подпомагат приобщаващото образование:

110 логопеди, 114 психолози, 187 ресурсни учители

4.4.2. Създаване и въвеждане на обучителни модули по права на децата, бежанци и мигранти включително случаи на непридружени деца за полицейски служители.

УНИЦЕФ разработва обучителната програма за нуждите на Академията на МВР, която ще включва модули по права на децата бежанци и мигранти.

4.4.3. Предоставяне на правно консултиране и представителство на деца, търсеци международна закрила, включително непридружени деца.

АСП: През 2017г. (януари – декември) отдел „Закрила на детето“ е работил по 20 случая на непридружени деца, чужди граждани в т.ч деца бежанци, спрямо които са били предприети мерки за закрила по реда и условията на Закона за закрила на детето. От тях 14 деца са били настанени в социални услуги от резидентен тип (СУРТ), 5 деца са били настанени в специализирана институция за деца (СИ), едно (1) малолетно дете е било настанено в приемно семейство.

В данните за 2017г., подавани от териториалните поделения на агенцията (чрез ежемесечната справка) фигурират и деца, които са придружени, но поради констатиран риск или разделяне от родителите, роднините или близките са предприети мерки за закрила от отдел „Закрила на детето“.

През 2017г. отдел „Закрила на детето“ е работил по 22 случая на придружени деца, чужди граждани в т.ч деца бежанци, спрямо които са били предприети мерки за закрила по реда и условията на Закона за закрила на детето.

От тях 10 деца са били настанени в социални услуги от резидентен тип (СУРТ), 7 деца са били настанени в специализирана институция за деца (СИ), пет (5) малолетни деца са били настанени в приемни семейства.

ВКБООН: През май 2017 г. ВКБООН е сключено тристранно споразумение за сътрудничество с Националното бюро за правна помощ и Български хелзинкски комитет, което предвижда редовно обучение на адвокати, включително относно правата и правното представителство на деца търсеци и получили закрила, включително непридружени.

През август 2017 г. ВКБООН е организирано обучение на служители от Дирекция Миграция, Държавна агенция за бежанците и социални работници от отделите „Закрила на детето“ с цел подобряване на координацията между тях относно идентификацията и предоставянето на достъп до права на търсещите закрила, включително непридружени деца.

На 03.10.2017 г. е проведено национално обучение на социални експерти от Държавната агенция за бежанците, социални работници от отделите „Закрила на детето“ и представители, назначавани от общините на тема: Работа и представителство на непридружени деца търсеци и получили закрила. Цел на обучението: повишаване на капацитета и подобряване на координацията между различните институции и служители имащи отношение към представителството и грижата за непридружените деца.

4.4.4. Въвеждане на система за събиране, обработка и анализ на информация за непридружените деца чужденци, на територията на Р България.

ДАЗД: На база сключено споразумение за сътрудничество между ДАЗД и ДАБ ежесечно от страна на ДАБ се предоставят данни за децата – чужденци търсеци или получили международна закрила на територията на страната.

МВР: Въведена система за събиране и обработване на данни

4.4.5. Преглед на законодателството по отношение на разработване на цялостен режим на законово представителство на непридружени или разделени деца чужденци, търсеци и/ или получили международна закрила.

ДАЗД: В рамките на работната група „Превенция на насилието и злоупотребата с деца“ към НСЗД, се обобщават постъпилите предложения от всички отговорни институции и международни организации.

МВР: Изготвени предложения за актуализиране на действащата нормативна уредба

ВКБООН: разработен анализ на пропуските в законодателната и социалната сфера, относно грижата за непридружените деца, чрез интервюта във фокус групи с представители на различни институции, НПО и непридружени деца.

ВКБООН: разработен Анализ на законодателните отговорности във връзка с предоставянето на грижи и закрила на непридружени и разделени деца и необходимостта от законодателни промени за изграждането на временно място за настаняване на непридружени и малолетни и непълнолетни лица.

4.4.6. Създаване на специализирани услуги за настаняване на непридружени деца-чужденци, с оглед предоставяне на качествени грижи за тази група деца

ВКБООН: В рамките на своята застъпническа дейност ВКБООН е подкрепил концепцията за създаване на специализирана услуга за настаняване на непридружени

деца и лобира за нея пред различни национални, регионални и международни институции, включително и пред Европейската комисия

4.4.7. Провеждане на обучения на директори на детски градини и училища за ефективна закрила от насилие на непридружените деца чужденци, включително търсещи или получили международна закрила.

4.5. Гарантиране правото на закрила от насилие на децата с увреждания

4.5.1. Провеждане на обучения за работа с деца с увреждания с предизвикателно поведение.

МОН: психолози – 537, педагогически съветници 752 по данни на ЦИОО към м. февруари 2017 г., в РЦПППО са назначени 126 логопеди и 748 ресурсни учители

ЛУМОС: ОБУЧЕНИЕ „Работа с деца и младежи, с предизвикателно поведение“
В периода 21/ 24.03.2017 проведени 2 обучения за различни експерти и специалисти практики и методисти с отношение към темата.

Обучението е предоставено от Брайън МакДоналд от ирландската организация Абилити Уест за работа с деца с умствени увреждания.

Обучението е организирано в две идентични части като общо са участвали 56 специалисти, работещи в различни ЦНСТ за деца с увреждания в страната:

21, 22.03.2017 – 30 участника

23, 24.03.2017 – 26 участника

През м. юли и август, 2017 г. е организирано надграждащо обучение по темата в Добрич, един от демонстрационните региони на Лумос България. В обучението са взели участие 22 човека, от различни социални услуги – ЦНСТДМУ, ЦСРИ, ДЦДУ, ДЦВУ, както и общностните центрове на община Добрич и община Добричка Обучението е проведено по следните теми:

- Особенности на възрастовото развитие на деца и младежи, настанени в специализирани центрове;
- „Агресивно поведение – теоретични и клинични ориентири“;
- „Придружаване и подкрепа на деца и младежи с психично страдание“.

Общ брой участници в обученията: 78

Изводи и препоръки от обученията

1. Изводи

- Обратните връзки показват висок интерес и ангажираност по темата за работа с деца/ младежи с поведение, което предизвиква (в някои страни от Европа вместо термина "предизвикателно поведение" започва да се ползва термина "поведение, което предизвиква"), както на участниците практики, така и на представители на някои от ключовите министерства.

- Всички заявяват споделено разбиране, че е необходимо да бъдат въведени промени в нормативната уредба относно персонала като фокуса трябва да е нуждата от индивидуален подход.

- Липсва реалистична оценка на трудностите във връзка с работа с деца/ младежи с поведение, което предизвиква.

- Налице е готовност за промяна в нагласите, уменията на практиците и желание за по-качествена работа.

2. Препоръки

- Всички участници и заинтересовани страни регулярно да бъдат информирани и въвличани в събития, свързани с работа с деца/ младежи с поведение, което предизвиква.

- Повишаване чувствителността и промяна на обществените нагласи към проблемите в социалната система и по конкретно в работа с деца/ младежи с поведение, което предизвиква.
- Прилагане на практика принципа за индивидуален подход при всеки случай.
- Продължаваща и надграждаща работа по темата за работа с деца/ младежи с поведение, което предизвиква.

4.5.2. Изготвяне на електронен наръчник за разпознаване на маркери за насилие над деца с увреждания.

МОН: 83 изяви от Националния календар за изяви по интереси на децата и учениците 23 изяви от Националния спортен календар на МОН

НАРУ: По отношение на изготвяне на електронен наръчник за разпознаване на маркери за насилие над деца с увреждания е планирано да бъде готов и качен на електронната страница на НАРУ.

4.5.3. Повишаване на уменията за превенция на насилието и за работа с деца с увреждания в социалните услуги.

АСП: през 2018 г. предстои да стартират обучения в социалните услуги за деца, във връзка с изпълнение на проект „Повишаване на капацитета на служителите в сферата на закрилата на детето, социалните услуги и социалното подпомагане“, ОП РЧР.

4.6. Закрила от насилие на децата във формална грижа

4.6.1. Провеждане на обучения по закрила на детето от насилие на персонала в Центрове за настаняване от семеен тип.

МОН: С Наредба № 6 от 11.08.2016 г. е приет държавния образователен стандарт за усвояването на българския книжовен език. С тази наредба се определят и условията и редът за усвояването на български език от деца и ученици, за които българският не е майчин и за изучаването на български език от децата на българите в чужбина. Брой обучени деца - 42

ЛУМОС: ОБУЧЕНИЕ „Закрила на детето и политика за закрила на детето“

През 2017 г. стартира проект за организиране и провеждане на обучения, които да подкрепят закрилата на децата и младежите, настанени в резидентни услуги. Анализирайки информацията от проведената реоценка на децата и младежите настанени в ЦНСТ по проект „Детство за всички“, екипът на Лумос България идентифицира необходимост от разработване на действащи политики за закрила на детето по места. В тази връзка, са организирани няколко обучителни и подкрепящи екипа по темата Защита на децата/ младежите от злоупотреба.

Взето е участие в международен проект „Трансфер на знания“ и по-конкретно в обучение на тема „Закрила на детето. Политика и процедури за закрила на детето“.

Проведени са 2 обучения на представители от услуги в общността, приемни семейства и местни власти – общ брой участници: 56

Извод от обученията по „Закрила на детето“

- Все още няма чувствителност сред общността за това какво е Злоупотреба с деца/ младежи и Закрила на детето.
- Необходима е регулярна работа чрез обучения и Кампании за повишаване информираността и чувствителността сред професионални общности и общността около услугите и децата относно Защита на децата от злоупотреба.

4.6.2. Актуализиране на Наредбата за критериите и стандартите за социални услуги за деца, в т.ч. в частта правила и процедури за закрила на детето от насилие.

4.6.3. Осъществяване на наблюдения и провеждане на беседи с деца, отглеждани във формална грижа по отношение на различните видове насилие и органите за закрила, към които могат да се обърнат за по-мощ.

МОН: Брой педагогически специалисти, преминали обучението -73

4.7. Гарантиране правата на децата, въввлечени в родителски конфликти

4.7.1. Популяризиране на резултатите и добрите практики от проекти за работа с деца, въввлечени в родителски конфликти.

4.7.2. Провеждане на обучения на педагогически съветници и психолози за работа с деца и ученици, въввлечени в родителски конфликт.

4.7.3. Разработването на материали за деца с увреждания, с оглед предпазването им от различни форми на насилие.

4.8. Превенция на експлоатацията на деца за просия, джебчийство и скитничество

4.8.1. Ранно сигнализиране при случаи на установени скитащи деца и деца, използвани за просия и джебчийски кражби, вкл. чрез използване на възможността за сигнализиране чрез НТЛД 116 111

АСП: През 2017г. в дирекциите „Социално подпомагане“ са постъпили **104** сигнала за деца на улицата. Броя на децата спрямо които са предприети мерки за закрила по чл. 23 (мерки в семейна среда) от Закона за закрила на детето (ЗЗД) е **23**.

Броя на децата спрямо които са предприети мерки по чл. 26 (мерки извън семейството) от ЗЗД е **17**, както следва:

- настаняване в семейство на близки и роднини – 5;
- настаняване в приемно семейство – 2;
- настаняване в социална услуга от резидентен тип – 7;
- настаняване в специализирана институция – 3.

4.8.2. Осъществяването на лекции за безопасен интернет с деца от различни възрастови групи и училища в рамките на различни действащи инициативи.

4.8.3. Разработване и разпространение на информационни материали за безопасност на децата в интернет на страници-те на специализираната платформа www.cybercrime.bg .

ГДБОП: До края на 2018 год., ще бъдат създадени пакети от видеоматериали, свързани със сексуалната експлоатация на деца, които ще бъдат публикувани на платформата, с цел превантивна и образователна дейност. **ПРЕВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО СРЕЩУ ДЕЦА В ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА**

5.1. Защита от насилие на децата в различните видове образователни институции

5.1.1. Синхронизиране на механизма за противодействие на училищния тормоз и координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция и свързаните с тях документи.

ДАЗД: Извършен е мониторинг относно прилагането на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца – жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция. Изготвен е доклад, който съдържа основни изводи и препоръки за подобряване на междуинституционалното сътрудничество. Предстои през 2018 г. актуализиране на Координационния механизъм.

МОН: Със заповед с № РД – 09-59-06/28.12.2017 г. е утвърден Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в система на предучилищното и училищното образование и Алгоритъм за прилагане на Механизма

АСП: Брой постъпили сигнали в ОЗД към ДСП за деца, жертви или в риск от насилие, по които е проведен координационен механизъм за периода от 01.01.2017г. до 31.12.2017 г. – 928."

5.1.2. Обучение на специалисти от Регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО) по места за разпознаване на белези на насилие при деца с увреждания и превенция на насилието над тази група деца.

*Дейността се отчита в НПЗД 2017 г. от Министерство на правосъдието

МП: В периода 29 май – 3 юни 2017 г. по проект „Укрепване на правния и институционалния капацитет на съдебната система в сферата на младежкото правосъдие“ по Тематичен фонд „Сигурност” на Българо-швейцарската програма за сътрудничество в с. Шкорпиловци, Варна е проведено „Обучение по медиация в наказателното производство с участие на непълнолетни лица“. След проведена процедура за избор, са обучени 18 медитора от градовете София, Варна, Пловдив и Русе, които работят с деца в конфликт/контакт със закона. Те бяха обучени да осъществяват комуникацията и посредничеството с малолетни/непълнолетни в конфликт със закона, по-специално:

- да подобрят познанията си относно особеностите на правосъдието за третиране и правата на децата;
- са обучени от медиация в наказателното производство от теоретична гледна точка;
- практикува медиацията в наказателното производство на непълнолетни чрез ролеви игри/практически случаи.

Обучението е проведено съвместно с Международния институт по правата на детето, Сион, Конфедерация Швейцария.

НАРУ: По отношение на съвместната дейност с МОН за обучение на специалисти от Регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО) за разпознаване на белези на насилие при деца с увреждания и превенция на насилието над тази група деца, предстои уточняване на дата за провеждането му през 2018 г..

Дейност 5.1.3. Изготвяне на подзаконовни нормативни актове, предвидени в проекта на Закон за отклоняване от наказателното производство и налагане на възпитателни мерки на непълнолетни лица.

5.2. Превенция на насилието в образователна среда чрез разработване и прилагане на политики за предотвратяване на насилието

5.2.1. Актуализиране и прилагане на цялостен училищен подход за превенция на тормоза и насилието в училище.

МОН: Със заповед с № РД 09-5906/28.12.2017 г., на министъра на образованието и науката, е утвърден Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование

УНИЦЕФ участва в Работната група към Министерството на образованието и науката, която подготвя актуализация на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище. В работната група участват представители и на Национална мрежа за децата, Асоциация Родители и Фондация „Асоциация Анимус“.

5.3. Мониторинг на прилагането на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище

5.3.1. Обучение на експерти от МОН за осъществяване на Мониторинг на прилагането на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище.

5.4. Организация на свободното време на децата и развитие на спортната и физическа активност, културни дейности сред подрастващите, с цел намаляване на насилието между тях

5.4.1. Изпълнение на дейности в рамките на Национална програма за младежта (2016-2020), Подпрограма 1: Развитие на мрежата от младежки информационно-консултантски центрове.

*Дейността се отчита по Националната програма за младежта

ММС: Програмата се реализира в периода 2016-2020 година. По Подпрограма 1: Развитие на мрежата от младежки информационно-консултантски центрове в края на 2016 г. са финансирани 36 проекта, които изпълняват своята дейност до края на 2017 г. Младежките информационно-консултантски центрове са ситуирани в 26 области в страната и предоставят основно три типа дейности:

1. Информационни услуги – групови и индивидуални;
2. Консултантски услуги – групови и индивидуални;
3. Обучения.

Дейностите на центрoвете са насочени към младежи от 15 до 29 годишна възраст. Центровете се финансират от бюджета на Програмата, като общата стойност на предоставените средства е в размер на 1 331 277,14 лв.

5.4.2. Изпълнение на програма „Спорт за децата в свободното време“.

ММС: Програмата се реализира в периода 01.03.-31.12.2017 г., като са одобрени и се изпълняват 183 проекта на спортни клубове в 25 области (без областите Смолян, Стара Загора и Шумен). Проектите се финансират от Министерство на младежта и спорта със средства в размер на 1 038 500 лева. Като участници в спортните занимания са включени около 8 000 деца.

*Дейността ще бъде отчетена по Националната програма за младежта

VI. СЪЗДАВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА РАЗЛИЧНИ УСЛУГИ, МОДЕЛИ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО И РАБОТА С ДЕЦА, ЖЕРТВИ И ИЗВЪРШИТЕЛИ НА НАСИЛИЕ

6.1. Преглед на практиките в услугите за деца, преживели насилие

6.1.1. Развитие на специализирани интегрирани услуги за деца, жертви на насилие.

Анимус: Предоставяне на специализирана интегрирана услуга за деца, жертви на насилие – Зона За Крила София – **119** деца и родители, **80** деца – жертви, извършители и свидетели на училищен тормоз

Кризисен център за жени и деца, преживели домашно насилие “Св. Петка” – настанени **30** деца за 2017 г (7 самостоятелно без родител) и 13 майки, които са били заедно с децата си.

Център за обществена подкрепа (на Столична община ул. „Лада” № 2) – 41 деца свидетели и жертви на насилие и 47 родителя.

Звено „Майка и бебе” – 8 майки, жертви на домашно насилие и техните 15 деца свидетели и жертви на домашно насилие.

6.2. Повишаване капацитета на услугата приемна грижа за прием на деца, преживели насилие

6.2.1. Професионализация на приемната грижа, актуализиране на начина на подбор, обучение и подкрепа на приемните семейства.

АСП: Една от специфичните цели на проекта е да се предоставя с приоритет приемна грижа на деца от 0 до 3годишна възраст, както и „специализирана приемна грижа“ за деца с увреждания, деца, жертви на насилие или трафик, и за деца, непридружени бежанци. На приемните семейства се предоставят надграждащи обучения, индивидуална и групови супервизии.

6.3. Мониторинг и контрол на дейността на услугите, които работят с деца, жертви на насилие

6.3.1. Мониторинг на дейността на социалните услуги, работещи с деца, жертви на насилие.

ДАЗД: Извършена е тематична планова проверка в 31 социални услуги, които се предоставят от лицензирани доставчици на социални услуги за деца относно работа с деца в конфликт със закона, деца с отклоняващо се или рисково поведение. Проверката е относно спазване правата на детето, регламентирани в чл. 3, чл. 18, т. 1 и т. 2 и чл. 39 от Конвенцията на ООН за правата на детето, както и относно спазване правото на закрила на детето, регламентирано в чл. 10, ал. 1 от Закона за закрила на детето. Подготвя се анализ на резултатите от извършената проверка.

6.3.2. „Провеждане на Академия за доброволци, като деца на възраст между 15-17 г. да бъдат обучавани по метода „връстници обучават връстници“ на тема: „Противодействие на трафика на хора“.

*Дейността ще бъде отчетена по Националната програма за противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите

НКБТХ: провеждане на Академия за доброволци, в периода 25-28 април 2017 г., се състоя ежегодната Академия за доброволци. Тя бе организирана от НКБТХ, съвместно с МКБТХ, като домакин на събитието бе гр. Бургас. Участие в доброволческата академия взеха общо 47 ученика, представители на учебни заведения и доброволци към МКБТХ в градовете: Благоевград, Бургас, Варна, Велико Търново, Монтана, Пазарджик, Пловдив, Русе и Сливен.

Главната цел на Академията е да повиши степента на информираност и запознатост със същността на престъплението „трафик на хора“ на учениците, като същевременно развие у тях умение за ранна идентификация на потенциални рискове, както и рефлекс за реакция и насочване към компетентните органи и/или съдействащи лица на техни близки, приятели и съученици, ако бъдат разпознати като потенциални или реални жертви на трафик. Допълнително участниците биват обучавани как да обучават по метода „върстници, обучават върстници“.

В рамките на Академията, доброволците биват информирани как да планират, организират и реализират превенционна-информационна кампания, като тазгодишната им задача бе в рамките на 3-те учебни дни да напишат, заснемат, монтират и представят кратък видеоматериал (видеоклип), на тема превенция на различните форми на трафик на хора.

Разделени на екипи, учениците създават 5 завършени клипа, които са представени пред останалите участници в Академията, а по-късно и пред техни съученици на местно ниво. Към днешна дата е организирано техническо усъвършенстване на материалите – добавяне на надписи, лога и др., което да позволи широката им употреба като превенционен материал, създаден от деца за деца.

Постигнатите резултати по време на Академията за доброволци са оценени високо както от участниците, експертите от НКБТХ и МКБТХ, партньори на местно ниво и родители, така и от учителите и съучениците на доброволците.

Във връзка с изпълнението на Националната програма за превенция на насилието и злоупотребата с деца (2017-2020), НКБТХ поема ангажимента да провежда Академия за доброволци и през следващите години в периода 2018-2020.

VII. ПОВИШАВАНЕ НА КАПАЦИТЕТА НА ПРОФЕСИОНАЛИСТИТЕ, РАБОТЕЩИ С ДЕЦА И ПОДОБРЯВАНЕ НА МЕЖДУ-ИНСТИТУЦИОНАЛНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО И КООРДИНАЦИЯ

7.1. Повишаване на професионалната компетентност на специалистите, работещи с деца, за ранно идентифициране и реакция на насилието/ образователна, социална, здравна, съдебна система и други/

7.1.1. Въвеждане на изискване за актуализиране на длъжностни характеристики на професионалистите, работещи с деца и въвеждане на изискване за познаване и спазване на задължението за съдействие по чл. 7, ал. 1 и 2 от Закона за закрила на детето

ДАЗД: В началото на 2018 г. се предвижда да бъдат информирани всички отговорни институции за необходимостта от актуализиране на длъжностните характеристики на професионалистите, работещи с деца от различните сфери на обществения живот, с оглед въвеждане на изискване за познаване и спазване на задължението за съдействие по чл. 7, ал. 1 и 2 от Закона за закрила на детето, за незабавно уведомяване за нуждата от закрила на дете.

АСП: Длъжностните характеристики на служителите в ОЗД към ДСП са актуализирани във връзка с работата по сигнали и случаи на деца, жертва или в риск от насилие, включително и по отношение на задълженията на служителите, съгласно Координационния механизъм.

7.1.2. Повишаване капацитета на специалистите, работещи по случаи на насилие чрез надграждащи обучения, кръгли маси, конференции и обмен на практики между специалистите – в социалната сфера, представители в сферата на социалното включване, здравеопазване-то, равните възможности и недискриминацията и условията на труд.

МТСП: Срокът е до месец декември 2019 г., дейността е в процес на изпълнение.
Анимус: Проведени **15** семинара в Плевен, Търговище, Стара Загора, Габрово, Силистра, Шумен, Монтана, Бургас, Видин, Сливен, Ямбол, Добрич, Варна, Кърджали и Перник за мултидисциплинарните екипи (от всички институции – МВР, АСП, МЗ, МОН, общини, НПО) за работа по случаи на домашно насилие на областно ниво. Общо над **450** участника.

7.1.3. Обучение на специалисти, провеждащи изслушванията на деца.

7.1.3. Обучение на специалисти, провеждащи изслушванията на деца.

*Дейността се отчита в НПЗД 2017 г.

МП: Обучението на специалисти, провеждащи изслушванията на деца ще се проведе през 2018 г. В периода 27 – 30 март 2017 г., съвместно с Международния институт по правата на детето, Сион, Конфедерация Швейцария, в гр. Велико Търново е проведено Обучение за обучители на тема: „Права на децата, специализация по детско правосъдие за професионалисти в България“. Обучени бяха 12 магистрати от петте пилотни съдилища по проекта (Пловдив – ОС и РС; Варна – ОС и РС, и РС Козлодуй). Целта е да предават на свои колеги наученото от лекторите от МИПД, например: изготвяне на определения в детското правосъдие, процедурни гаранции, съгласно Комитета по правата на детето, както мерки и санкции за деца в конфликт със закона.

7.1.4. Създаване и въвеждане на обучителни модули по права на детето, деца, участващи в правни процедури с фокус децата, пострадали от и свидетели на престъпления и насилие в програмата на Националния институт на правосъдието и Академията на МВР.

7.1.5. Реализиране на проекти за провеждане на обучения и супервизии в работата по случаи на деца, жертви или извършители на насилие.

АСП: – по ОП РЧР, проект „Повишаване на капацитета на служителите в сферата на закрилата на детето, социалните услуги и социалното подпомагане“, супервизии се планират през 2018 г.

7.1.6. Разработване на алгоритъм за действие от страна на медицинските специалисти при случаи на деца жертва на насилие.

ДАЗД: Разработена е информация за социалните услуги в общността за деца, която е предназначена за медицински специалисти, както и карта с подробна информация за всяка една социална услуга, с необходимите координати за връзка, които

са сведени на вниманието на медицинските специалисти на проведена Национална конференция на общопрактикуващите лекари и педиатрите.

МОН: Сформирани са 2098 ученически съвета в училищата.

7.1.7. Актуализиране на подзаконовата нормативна уредба с оглед осигуряване на ясна рамка за работа на медицинските специалисти в учебни и детски заведения.

7.2. Подобряване на механизма за взаимодействие и координация между институциите

7.2.1. Съвместни специализирани обучения по прилагането на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция, на органите, включени в механизма.

ДАЗД: През 2017 г. е идентифицирана необходимост от актуализиране на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция, като дейността се предвижда да се изпълни през 2018 г.

VIII. ПОВИШАВАНЕ НА ЧУВСТВИТЕЛНОСТТА И ИНФОРМИРАНОСТТА НА ОБЩЕСТВОТО ПО ВЪПРОСИТЕ НА НАСИЛИЕТО НАД ДЕЦА

8.1. Подобряване на информираността на обществото по въпросите за насилието над деца.

8.1.1. Провеждане на кампании за увеличаване на информираността и промяна на обществените нагласи към насилието над деца.

ДАЗД: Дейността е в процес на изпълнение, започната е подготовката на голяма национална информационна кампания, която ще се реализира през 2018 г.

8.1.2. Реализиране на проекти от неправителствения сектор и общините, и споделяне на постигнатите резултати и добри практики, чрез публикации в медиите и информационен сайт с материали.

8.1.3. Изготвяне на информационни материали за подобряване информираността на родители и деца по отношение безопасността на децата.

МВР: Брой разработени информационни материали - 5 вида, 300 000бр.

8.2. Повишаване на информираността на родителите по отношение на опасностите за децата в интернет

8.2.1. Организиране на кампании и публични събития за повишаване на информираността на обществото за опасностите за деца в интернет.

МВР: Организирани 3 национални кампании, 2 конференции и кръгли маси и 6 събития за семейства

МОН: 1164 са, отпуснати 47 стипендии на ученици от държавни училища към МОН, предоставени са средства на общините за отпуснати 209 стипендии на ученици от общински училища, като изразходваните средства са 451 035 лв.

8.3. Работа с медиите с цел защита на децата от вредно медийно влияние и неразгласяване на данни и сведения за личността на дете, жертва или извършител на насилие

8.3.1. Работа с медиите с цел етично отразяване на теми свързани с деца жертви и свидетели на насилие (превенция на повторна виктимизация и стигматизация в обществото).

ДАЗД: През месец юли по инициатива на ДАЗД бе сформирана междуведомствена работна група, с представители на Министерство на образованието и науката и РУО – София-град, която разработи правила/насоки за работа на училищните ръководства с медиите при медийното отразяване на случаи на деца. Акцентирано е на спазването на чл. 11а от Закона за закрила на детето. Правилата почиват на чл. 16 от Конвенцията на ООН за правата на детето, където е гарантирано правото на всяко дете да бъде защитено срещу произволна или незаконна намеса в личния му живот, семейство, дом или кореспонденция, както и срещу незаконно посегателство срещу неговата чест и репутация. Целта е да се обостри вниманието на педагогическите специалисти, че при медийното представяне на децата, особено когато се отнася за случаи на насилие върху деца или конфликти семейни взаимоотношения, децата няма да бъдат идентифицирани, поради риска от повторна виктимизация, стигматизация, трудно предвидими негативни последици с дългосрочен ефект върху развитието на детето и създаване на негативни нагласи по отношение на детето, включително при неизяснени обстоятелства, предмет на съдебно разследване.

В края на 2017 г. са актуализирани Критериите за оценка на съдържание, което е неблагоприятно или създава опасност от увреждане на физическото, психическото, нравственото и/или социално развитие на децата. В рамките на проведени многобройни срещи във връзка с предложените промени в Критериите, със Съвета за електронни медии, обществените медии БНТ и БНР, както и с доставчици на медийни услуги, АБРО, с неправителствени организации, УНИЦЕФ за България, са дискутирани проблеми от практиката, във връзка с медийното отразяване на различни казуси с деца, жертви или извършители на насилие.

МОН: По проект „Твоят час“ по ОП НОИР са създадени до м. март 2017 г. 17 500 групи по занимания по интереси и 11 977 групи за преодоляване на обучителните затруднения.

УНИЦЕФ подготвя изработването на методология и обучение на ключови журналисти от 10 медии (всички национални) с участието на ключови журналисти (ТВ, радио, онлайн).